

Böszörményiné Kovács Katalin tájékoztatója

Böszörményiné dr. Kovács Katalin: Mielőtt a Polgári Kollégium munkájáról ejtenék néhány szót, mondok egy pár szót magamról is. Én az egyetem befejezését követően a Pesti Központi Kerületi Bíróságon kezdtem el az igazságszolgáltatási pályafutásomat. 27 éve ítélkezem polgári területen, ezalatt az igazságszolgáltatásnak valamennyi szintjét bejártam. Több mint 10 éve dolgozom a Kúrián, több tanácsban tanácselnökként működtem közre az ítélkezési tevékenységben. A Kúria bírától kimagasló támogatottságot kaptam a pozíció elnyeréséhez, amit itt is szeretnék megköszönni. Megtisztelő ez a bizalom, ugyanakkor komoly terhet is jelent az embernek, hogy meg szolgálja ezt a bizalmat. A polgári területért felelős elnökhelyettesként két alapvető célt tűztem ki. Az egyik a magas szakmai színvonalnak a fenntartása és megerősítése, ugyanis meggyőződésem az, hogy a megteremtett szellemi értékeket meg kell őrizni. Ahogy mondják: hagyomány nélkül nincsen jövő. A másik célom pedig az időszerűségnek a biztosítása. Álláspontom szerint ezt nem a befejezésszám növelésével kell megoldani, hiszen ez már gyakorlatilag lehetetlen, hanem a kollégiumon belül szükséges részben és strukturális átalakításokkal lehet ezt megoldani. Tehát amelyek tanácsokban nagyon magas az ügyérkezés, ott az emberi erőforrásokkal való gazdálkodással kell ezt a problémát megoldani. Rátérve a kollégium tevékenységére: a veszélyhelyzet ideje alatt én is azt tudom elmondani, hogy a Polgári Kollégiumnak a működése folyamatos volt, ellátta a kollégium a törvényi feladatait. Menet közben finomítottuk, az adott helyzetekhez alakítottuk a munkarendet, ügyeleti rendszert tartottunk fenn és az otthoni dolgozásnak a módszere az működött. Mindenki elkötelezetten végezte el a feladatát, ennek a technikai feltételeit a Kúria biztosította laptopokkal, illetve a távoli asztali hozzáféréssel. A folyamatos működést mutatja az is, hogy a kollégium a veszélyhelyzet időtartama alatt kifejezetten ebben a körben három kollégiumi véleményt fogadott el, egyrészt a másodfokú eljárásra irányadó szabályok vonatkozásában, másrészt a veszélyhelyzet alatt megtartható tárgyalások feltételeiről, harmadrészt pedig a távortartás elrendelése tekintetében. A jogegységesítő tevékenységhez tartozik a joggyakorlat-elemző tevékenység, ebből a Kúria ezen félévben folytatott munkájával kapcsolatban kifejezetten a keresetlevél visszautasításának bírósági gyakorlatával foglalkozó munkacsoportról szólnék

néhány szót. Az előző sajtótájékoztatón már szó volt arról, hogy ennek a munkacsoportnak a vizsgálata a végéhez közeledik, ebben a félévben, 2020 februárjában egyhangúlag elfogadta a kollégium a csoport összefoglaló véleményét. A csoport felállítására azért került sor, mert kiemelt társadalmi érdeklődés övezte az új Pp. hatálybalépését követően benyújtott keresetlevelek visszautasítása számának a növekedése. Éppen erre tekintettel egy átfogó képet szeretett volna a csoport kapni az egész országban folytatott gyakorlatról, így óriási munkát végzett, 1700 ügyet vizsgált meg a munkacsoport. A vizsgálat során az volt megállapítható, hogy több okra vezethető vissza a visszautasítások számának a növekedése. Egyrészt kezdetben a túl szigorú bírói jogértelmezés volt fellelhető egyes bíróságokon tipikusan, másrészt a jogi képviselő eljárása, a felek eljárása is hozzájárult ehhez, végül pedig a jogszabálynak a szövege is ezzel az eredménnyel járt. Az is tény, hogy időközben a gyakorlat kiforrottabb lett, amiben jelentős szerepe volt a másodfokú bíróságoknak is. Az látható a csoport tevékenységének az értékelése során, hogy a különböző szintű bíróságoknak a bevonása ennek a csoportnak a munkájába kifejezetten jó döntés volt, de emellett helyes döntés volt és célszerű is a többi hivatásrend képviselőinek a bevonása is, értem ez alatt az Igazságügyi Minisztérium, az ügyészség, az ügyvédek, illetve a jogtudományok képviselői részvételét is, ugyanis így megismerhetők voltak egymás számára az eltérő nézőpontok, annak okai. A jogalkotó részéről pedig úgy tűnik, hogy szándék mutatkozik a szabályozásnak az egyszerűsítésére és lehetséges, hogy ősszel egy módosítás várható ebben a kérdésben. Több összefoglaló megállapítást tartalmaz a jelentése a csoportnak, én egyetlen egyet emelnék ki az idő rövidségére tekintettel. Megállapítást nyert - ez nem volt meglepetés számunka -, hogy a keresetlevél visszautasításának a leggyakoribb oka a Pp. 176.§ (1) bekezdés j) pontjára hivatkozás, vagyis a kötelező tartalmi elemek, alaki kellékek és kötelező mellékleteknek a hiánya. Ez itt megállapítható volt az, hogy a bíróság önmagán túlmutató jelentőséget tulajdonít a keresetlevél kötelező elemi feltüntetésére vonatkozó kötelezettségnek, a józan ész alkalmazása az célszerűnek mutatkozott ebben a körben. Még egy dolgot emelnék ki itt a megállapítások köréből: a járásbírói hatáskörbe tartozó perekben, a jogi képviselő nélkül eljáró felperes esetében amennyiben a keresetlevelet nem nyomtatványon terjeszti elő, akkor a bíróságoknak javasoltuk, hogy a hiánypótló végzésben a nyomtatványon történő előterjesztésre felhívás mellett adjanak egy általános tájékoztatást is a kitöltés szabályairól, hiszen ez nem bizonyul túl egyszerűnek. Amennyiben pedig a hiánypótlás után nyomtatványon terjeszti elő a

keresetlevelet a fél, de ez még mindig nem alkalmas a perfelvételre, az álláspontunk az volt a csoportban, hogy nincsen akadálya az ismételt hiánypótlásnak, hiszen a keresetlevél nyomtatványán most került előterjesztésre a kérelem. Én ezzel kapcsolatban több dolgot nem említenék meg. Az ítélező tevékenységgel összefüggésben két ügyet emelnék ki. Az egyik ami megkerülhetetlen az az gyöngyöspatai szegregációnak az ügye. Ismert a tényállás, hogy mintegy hatvan egykori tanuló lépett fel a perben egyrészt a jogellenes elkülönítés, másrészt pedig az alacsonyabb színvonalú oktatás miatt és jogsértés megállapítását, továbbá nemvagyoni kártérítési igényt terjesztettek elő. Ennek a pernek volt egy előzménye, erről is szólni kell. Az előzmény az az volt, hogy a kisebbségi jogokért felelős ombudsman 2011. évi jelentésében megállapította a jogellenes elkülönítést ebben az általános iskolában és ennek nyomán került sor, hogy az érintett alapítvány egy közérdekű keresetet terjesztett elő. A Kúria itt hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet, amely megállapította a jogellenes elkülönítés és az alacsonyabb színvonalú oktatást és kötelezte az iskolát, illetve a fenntartó önkormányzatot a jogsértések abbahagyására és megszüntetésére. Ennek a pernek a befejezését követően került sor a nemvagyoni kártérítési igények előterjesztésére a jelen eljárásban. Itt az összegszerűség 209.000.000 forint volt kezdetben, majd leszállították ezeket az igényeket. A jogerős ítélet önmagában a szegregációért fél évenként 300.000 forint nemvagyoni kártérítést ítélt meg, ahol pedig az oktatás színvonala is alacsonyabb volt, amely diákok esetében ott 500.000 forintot ítélt meg. Tehát az összegszerűséget két tényező határozta meg, az egyik az, hogy hány tanévben voltak érintettek a felperesek, illetve egy, vagy két jogcímen volt megállapítható a jogsértés. Ki kell emelni, hogy a Kúria a hatályában fenntartó döntésében nem vizsgálhatott több kérdést tekintettel a felülvizsgálati eljárás speciális szabályaira, amelyek szerint kizárólag a felülvizsgálat keretei között vizsgálódhat a Kúria, másrészt pedig csak a megsértett jogszabályhelyek és annak indokai alapján értékelheti azt, hogy jogszabálysértő-e a jogerős ítélet. Így nem volt vizsgálható, hogy megsértették-e az alperesek a felperesek személyiségi jogait, mert ezt nem támadták a felülvizsgálati kérelmek. Nem volt vizsgálható az elévülés kérdése, az alperesek egyetemlegességének a kérdése, illetve a nemvagyoni kártérítés összegét befolyásoló egyes kérdések sem. Tehát ennek megfelelően két dolog képezte a felülvizsgálat tárgyát: a nemvagyoni kártérítés teljesítésének a módja, illetve annak az összegszerűsége mérlegelési körben. A nemvagyoni kártérítés teljesítésének módja körében egyértelműen kifejtette a Kúria, hogy sem a jogszabályi rendelkezés, sem annak indokolása, sem a több évtizedes bírói

gyakorlat, sem a jogirodalom nem teszi lehetővé a nemvagyoni kártérítés esetén természetbeni kártérítés alkalmazását. A kártérítés összecszerűsége vonatkozásában pedig arra mutatott rá, hogy felülmérlegelés lenne a nemvagyoni kártérítés összegének a felülbírálata. Számtalan határozatban kifejtette azt már a Kúria, hogy felülvizsgálati eljárásban nem értékelhetők újra a bizonyítékok, tehát nincsen helye felülmérlegelésnek, csak rendkívül kivételes esetben: iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen megállapítás esetén, ilyen pedig ebben az esetben nem fordult elő. A másik döntés annak esetleg aktualitása lehet a jövőre nézve, ezt ezért emelném ki: itt egy eseti döntés született abban a körben, hogy egy életkorhoz kötött kötelező védőoltás beadása miatt a törvényes képviselők léptek fel felperesként mondván, hogy sérti a beoltott személy testi integritáshoz való személyiségi jogát az oltásnak, adott esetben a hepatitis oltásnak a kötelező beadása. Ez emberi méltóságot sért és ebből vezették le a testi integritáshoz való jog sérelmét. Ebben a döntésben úgy foglalt állást a Kúria, hogy érdekösszemérés alapján hozható meg a döntés, a testi integritáshoz való jog az ennek alapján korlátozható és arra a következtetésre jutott, hogy a közegészségügy és a járványok elleni védekezéshez fűződő közérdek előnyt élvez a testi integritáshoz fűződő joghoz képest. Köszönöm szépen a figyelmüket!